

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

DELAVSKA ZAVEST.

Nihče ne more biti izveličan proti svoji volji. Že Marks je dejal, da more biti osvoboditev delavskega razreda le delo delavstva samega. Kakor je ta beseda preprosta, tako je vendar globoka in pomenljiva. Spoznanje te resnice je prvi pogoj, da more delavstvo sploh priti do boljših razmer in končno do osvoboditve.

Enostavna je ta resnica, ker je jasno kakor beli dan, da ne bo kapitalistični razred prostovoljno opustil svojega privilegiranega položaja v družbi. Najde se tudi lahko posameznik med kapitalisti, ki spozna krivičnost sedanjih uredb in čigar srce je tako mehko, da ne prenese večnega pogleda na tuje trpljenje. Mogoče je, da se tak posameznik odreče koristim, ki mu jih daje njegov položaj; mogoče je celo, da se pridruži zatiranim in jim pomaga v boju proti svojim lastnim razrednim tovarišem. Ali taka izjema ostane izjema in ne more imeti globokejšega pomena.

Kljub takim — jako redkim — izjemam ostane neizpremenljivo pravilo, da pospešuje vsak razred svoje interese. Kakor pač more in zna. Ali večinoma se mora priznati, da znajo to kapitalisti bolje od delavcev. Posebno pri nas. Kdor jim to zameri, je slep. Če poženeš volka med ovce, pa pričakuješ, da jih bo pasel in brnil, si sam kriv, ako naenkrat ne najdeš več črede. Volk se mora hraniti z ovčjim mesom, ker je tako ustvarjen. In kapitalizem vsepovsod vlada. Kdor pričakuje od kapitalizma, da bo sam iz krščanske ljubezni, iz moralnih ozirov ali iz čuvstvene potrebe spravil izkoriščanje s sveta, je popolnoma enak gospodarju, ki nastavlja volka za pastirja.

Delavstvo se ne sme zanašati na tujo ljubezen, ne na tujo pomoč; njegova osvoboditev mora biti le njegovo lastno delo. Ali da se more izvršiti tako delo, je treba predvsem prave delavske zavesti. Resnica ni vedno prijetna, ali koristna je na vsak način bolj kakor slepljenje. Zato je treba povedati, da je delavske zavesti pri nas vse premalo in zaradi tega so uspehi delavstva pri nas mnogo manjši kakor drugod.

Kaj je glavna vsebina delavske zavesti? Da sem delavec in ne gospod, to uganem kmalu. Ali to še ni nič in ne pomeni nič. Treba je že tudi poznati svoj položaj in vedeti, kaj vse tiči v besedi »delavec«. Vem, da sem delavec. To se pravi v sedanji družbi: Človek sem, s katerim delajo drugi, kar se jim ljubi. Če hočejo drugi, dobim kruha, pa ga moram drago plačati s svojim delom. Koliko mi dajo kruha, to je njihova volja. Če hočejo, mi sploh ne dajo kruha ne pristrejšja, ne obleke. Spode me lahko od svojega vodnjaka, zabranijo mi sesti v senco njihovega drevesa. Svoje delo jim smem ponujati, oni ga ne marajo sprejeti. Dvoje zdravih rok imam. Lahko delam in hočem delati. Kaj počneš

s svojimi zdravimi rokami, če ti ne rečejo: Tukaj delaj za nas!? Danes si v tovarni ali delavnici. Ali veš, če boš jutri še tam? Morda ustavijo stroje, morda napravijo iz tovarne kasarno, morda pripeljejo kulije s Kitajskega, ki bodo ves teden delali za ono plačo, za katero delaš ti en dan. Pokažejo vrata tebi in tvojim tovarišem. Pa vzemi popotno palico v roko in hajd po svetu! Kjer potrkaš, skomizgnejo in odgovore: Ni dela!... Hajd naprej po svetu!

Delavec sem. Nedostojen je moj položaj. Večno ponižanje je moj delež, neprenehoma moram držati klobuk v rokah, vsakdo me meri od glave do nog. Nikogar nisem okradel, nikogar oropal, pa je vendar, kakor da imam pečat na čelu. Tudi če plačam, nimam prostora pri oni mizi kakor drugi. Človek sem, pa vendar ravnam z menoj, kakor da jim nisem enak.

Skloni glavo, iecclaj in moleduj, poklekaj, pa si še sam reci, da si slabši od drugih in da je prav tako — če si hlapčevska natura. Prav ponižen bodi in lepo se zahvali za vsako brco, ki jo dobiš, pa ti dajo morda včasih dobrobesedo in poreko: »No da — hm, hm«... zakaj včasih potrebuje njih profit tvoje roke.

Kdor pa je pravi delavec, se mu bo duša uprla zoper to zapostavljenost in ponižanje. Zakaj v njegovi glavi je še druga zavest.

Delavec sem; delam. Vi jeste in pijete, ali jaz vam pridelavam, jaz pogrižam Vašo mizo, ki sem Vam jo stesal v vaši hiši, ki sem Vam jo sezidal. Vi se oblačite lepo in toplo pa prezirate mene, ki hodim v cunjah; ali jaz sem izdelal fino suknjo za vas, jaz sem vam urezal in sešil elegantno obleko. Vi se vozite po svetu, sedite v spalnem vagonu kakor doma; ali jaz stojim na stroju, pri ogibalu, v tunelu. Vi nalagate tisočake v bankah, ali jaz moram v tovarnah izpreminjati surovine v blago, ga nakladati v vašo skladišča in ga voziti na trg, da postane iz njega denar, s katerim vladate in gospodujete in me vnovič izkoriščate.

Tako govori delavska zavest.

Ponižan sem in potlačen, ali po krivici. Zaslužnjen sem, ali ne manje vreden od drugih. Moja roka je potrebna vsemu človeštvu, ona sodeluje pri vsem, kar se ustvarja, ona je najvažnejši instrument za izdelovanje vsega, kar zahteva življenje. Ali kar naredi ta roka, uživajo drugi, ki so se naučili lenuhariti; in ker uživajo, me prezirajo in smatrajo sebe za višje, boljše, plemenitejše.

In delavska zavest vprašuje: Ponižan sem — mar naj se ponižujem še sam? Moja vrednost mi daje pravico, da zahtevam enako življenje, ki ni umiranje od rojstva do groba. Branijo mi tako življenje. Mar naj zato vdan v voljo zatiralčeve

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglaš: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

sklonean tilnik prostovoljno pod njegovo peto?

Trpim, ker sem slab. Ali trpljenje ni moja volja. Kje je moč, da se ga rešim?

In delavska zavest odgovarja: Na milijone nas je, onih tam pa peščica. Na milijone nas je in silna je naša moč, če jo zberemo. Stotisoč potočičev naj se zlije v eno reko, pa bo mogočna, ne le da bo gonila mline in nosila ladje, ampak si bo odpirala sama pot. Veličastna bo, silna in krasna, in noben pritlikavec je ne zajezi.

Delavec, ki nima te zavesti, je ponižan in zaničevan. Kdor jo pa ima, bo delal in pomagal, da se združi veletok, ki preobrazi svet.

IZID OBČINSKIH VOLITEV NA VIČU.

V soboto, 10. t. m. je sklicala naša stranka shod na vrtu gostilne »pri Amerikancu«. Udeležba je bila povoljna in zborovalci so z velikim zanimanjem poslušali izvajanja sodr. Korena, ki je govoril o nezaupanju proletariata, katerega so zbegale številne buržoazne stranke, ki mečejo delavstvu v zadnjem času prav hinavsko pesek v oči s socialističnimi programi. Povdarjal je, da živimo v takšnih razmerah, kakršne sami hočemo. Zato nikakor nes me zanemarjati delavstvo volitev, pa naj bodo to občinske, oblastne, ali pa državnozborske. Za njim je govoril sodr. Meznarič, ki je izpregovoril o mednarodnem kapitalu, ki nastavlja delavstvu vse mogoče limanice, na katere se delavstvo večinoma tudi ujame ravno zaradi svoje nezavednosti. Omenil je slučaj klavrnega shoda, na katerem je poročal o surovem postopanju ravnateljstva tobačne tovarne, ki je vrglo 30 delavk na cesto in za katere se ni delavstvo potegnilo kakor bi se moralo. Nezavednost delavstva pa je bil tudi sodr. Koren, ki je povdaril, kako je žalostno, da hočejo komunisti, ki so bili ekstremisti v odpravi obstoječega družabnega reda voliti klerikalce, to je tiste, ki samo slučajno kričijo proti vladi, ker sami niso na krmilu. V pestrih slikah jim je predložil pomen takorekoč pljuvanja v lastno skledo in jih svaril pred novo Zaloško cesto, na kateri je tekla proletarska kri takrat, ko je imela državne vajeti v svojih rokah ravno klerikalna stranka z zloglasnim dr. Korošcem na čelu. Takrat so izdelali klerikalci zakon o militarizaciji železničarjev in še celo vrsto drugih nečednosti. V tem smislu je nadaljeval sodr. Meznarič, ki je naglašal, da je vendar že skrajni čas, da delavstvo izpregleda. Naj se vendar zagleda v moreče eksistenčno vprašanje, ki visi nad njegovo glavo kakor meč, pritrtjen na lasu. Družine so popolnoma strgane, bose in lačne, očetje služijo komaj toliko, da se preživljajo, ne glede na to, da tiče do ušes v dolgovih. Delavstvo ne bi smelo biti brezčutno za občinske volitve, ki ne zaostajajo za volitvami v oblasti in v narodno

skupščino. Potom tebi si namreč delavstvo ravnotako kruh reže. In to brezčutnost in nezavednost je treba energično bičati. zakaj delavstvo je samo krivo, da živi naravnost v obupnih razmerah. Zaveden delavec bi se ne smel niti najmanj zavesti od meščanskih strank, ki operirajo z vsemi mogočimi lažmi in jih delavski položaj samo v toliko zanima, v kolikor morejo kovati iz njega svoj kapital. Za njim so govorili še sodr. Telban, Klemenčič, Šturm, Vrbec in Peterca. Vsi ti govorniki so v živih primerah očrtavali sodrugom njihovo eksistenčno stanje in zaključke, ki sledijo iz njega. Pozivali so sodruge na vztrajno agitacijsko delo, nakar so shod zaključili. Volitve so se nato vršile v nedeljo v miru in redu. Opaziti je bilo živahno agitacijo klerikalcev, ki so napeli vse svoje moči, da si pribore čim več glasov. Ves njihov aparat je bil na nogah. Orli in tercijalke so se naravnost do smrti utrudile pri tem svojem delu. Izid volitev je bil nato sledeči: SSJ 111 glasov, Gospodarska stranka (združeni liberalci, narodni »socialisti« in samostojneži) 96 glasov, klerikalci pa 355. Delavstvo je tedaj znova dokazalo, da jo tepejo buržoazne stranke le zaradi njegove nezavednosti. Kajti komunisti, ki bi morali biti od klerikalcev vsaj tako daleč kakor nebo od zemlje, so volili klerikalce, veliko število delavcev pa se volitev sploh ni udeležilo. Kakor je razvidno, bo potreba še veliko več gorja in revščine, kot pa jo je že, da bo delavstvo končno izpregledalo in si volilo svoje prave delavske zastopnike.

Politične vesti.

+ Kaj se zdi meščanskim strankam najbolj važno? Meščansko časopisje se vedno opisuje na dolgo in široko podrobnosti o priliki kraljeve poroke in v takem smislu, da se človeku vzdiga. Kot primer skrajne neokusnosti in nerazumevanja neznosnega življenjskega položaja, ki spravlja delavstvo v obup navajamo izmed številnih opisov, ki jih dnevno prinašajo meščanski časopisi nedeljsko uvodno poročilo, ki ga prinaša narodno »socialistična stranka« v svojem glasilu »Jugoslavija«: »Kralj Aleksander je svojo mlado ženo, prvo kraljico Srbov, Hrvatov in Slovencev, povedel v biser Slovenije na Bled, kjer bo v svoji vili »Suvobor« preživel nekaj tednov. Nastanil se je v gradiču, do pred kratkim last avstrijskih knezov Windischgrätzov, v katerem je pred leti preživela svoje macedone tedne vnukinja predzadnjega avstr. cesarja Franca Jožefa. Nocoj se je Bled poklonil svojemu mlademu vladarskemu paru. Priredil jima je veličastno serenado, obsežno in krasno, ki si jo je težko predstavljati, kdor je ni videl na lastne oči. Bled je ves v zastavah in zelenju, ki se poveča itak nenopisne narave krasote. Velike množice občinstva je prihitelo v ta divni kotiček Slovenije, da ne udeleži sprejema in izkaže svojemu kralju in mladi kraljici svojo radost in svojo udanost. Danes so bili vsi vlaki na Goranjsko nabito polni, zlasti pa posebni vlak, ki je prišel okrog sedmih na blejski kolodvor. Na Bledu je bilo nocoj gotovo nad 10.000 ljudi. Ni je hiše ali vile ali druge zgradbe, ki ne bi imela zastave in zelenja in vencev. Skoraj na vseh oknih migljajo lučke, sveče, lampiončki, vmes pa električne žarnice. Posebno krasen je pogled na grad, kjer mrgoli na stotine lučic in ki je ves v zelenju in zastavah. Srečna je bila misel, da so na ta večer ob krasnem luninem svitu priredili »beneško noč« na Blejskem jezeru. Polno čolnov z radostno množico je plulo po jezerski gladini. Čolni in čolnčki so bili krasno ozaljšani z zelenjem, cvetjem in zastavicami. In lučka pri lučki, lampionček pri lampiončku, čaroben pogled, ki ostane neizbrisen v spominu. Blejski Sokol je imel poseben čoln, na katerem se je blestel napis »A in M«, ravnotako tudi čoln organizacije nacionalistov. Posebno veliki žareči črki »A in M« sta se daleč naokrog blesteli visoko gori na grajski skali. Čoln godbe dravske divizije je plul po jezeru in zvoki so se daleč razlegali po vodi med žuborenjem lahkih valčkov Blejskega jezera. Med slavnostno razpelo množico domačinov in gostov sta prišla tudi kralj in kraljica in sta stopila v krasno ozaljšan čoln, ki ju je peljal po jezeru. Pevska društva so zapela jugoslovansko in romunsko himno. Ko so zapeli krasno »Otok bleški,

kinč nebeški«, je ves blejski otok na mah zažarel v tisočeri lučkah, kar je pri gledalcih izzvalo nepopisen vtis. Množica je kraljevski dvojici na potu iz gradiča in na povratku in ves čas, ko je bivala v njeni sredi, prirejala navdušene ovacije. Kralj in kraljica sta se ginjeno zahvaljevala za vse izraze te globoke ljubezni. Nepopisen ostane vtis, ki ga je na kralja in kraljico napravila nocojšnja serenada. Le počasi se je množica vračala deloma v svoja stanovanja, deloma pa proti kolodvoru, kjer jo je posebni vlak zopet popeljal domov.

+ Nekaj o tistih ljudeh, ki se navdušujejo za obstoječe razmere. Nedeljsko »Jutro« piše v svojem uvodniku: »Mi smo monarhija, toda demokratična, ustavna in parlamentarna monarhija. To delavstvo hoče narodu prikriti ona »opozicija«, ki sistematično trosi strup protidemovinski od »avtonomistov« do »revizionistov« in do nainovejših »republikancev«. (Pri tem misli na klerikalno stranko in pa na osamelega Novačana). Od vsega početka so na široko in z nasladi slikali le vse nedostatke naše mlade države, resnične, pretirane in izmišljene vsevprek in le te nedostatke. Vse vrline pa so ne le nalašč zamolčevali, ampak jih celo tajili. Državo oni smešijo, v blato teptajo ideale, na vse kriplje skušajo v svoji steklini vsako stvar prikazati v najboljši luči.« — Kdo še ne ve, da živimo v razmerah, za katere bi se še nis zahvalil? Tedaj si naj vsi ljudje zapomnijo demokratsko hvalo o »državnih vrlinah« in naj izplačajo demokrate tako, kakor zaslužijo!

+ Seme, ki ga seje kapitalizem, že rodi sadove. Preteklo soboto so se v Zagrebu spoprijeli Radičevci in pa zagrebški jugoslovanski Sokoli. Prišlo je do streljanja iz revolverjev, ki je povzročilo, da so ljudje panično razbežali na vse strani. Demokratsko časopisje povdarja, da bo znalo odbiti Sokolstvo vse napade blokašev. Stojimo tedaj pred nekakšno meščansko vojno.

+ Ker je še premalo bede in revščine, se jim hoče že zopet vojne. Mala antanta v zvezi z Grško, s katero je v dinastični zvezi, se počuti od kraljeve poroke tako močna, da je vrgla potom našega zunanega ministra Ninčiča, Bolgariji vojaško rokavico. Sedaj se ji je pridružila še Grška, ki je izročila Bolgariji ultimatum, in sicer »zaradi vpada komitaških čet na grški teritorij.« Nad vsemi narodi na svetu leži ravno vsled pogubonosnega kapitalističnega vpliva nekakšno prokletstvo, ki zabranjuje narodom, da bi spregledali in se med seboj sporazumeli o vseh spornih točkah. Jasno je namreč, da dokler bodo v vseh državah na krmilu gospodje kapitalisti, ki vodijo usodo narodov, do katere nimajo pravice, bodo spori in zmešnjave, ki se končavajo s strahotnimi vojnami in propadom celih narodov, dnevno na sporedu.

+ Zakaj so pričeli v sovjetski Rusiji s kompromisi. Iz Berlina poročajo, da so zastopniki sovjetske vlade Ukrajine in pa zastopniki nemške vlade sklenili 10. t. m. posojilo v znesku 200 milijonov mark, za kar dobe nemške banke dalekosežne posledice za eksploatacijo zemlje. Ta vest dokazuje, da so Nemci in Rusi v zelo intimnih zvezah, dokazuje pa tudi vso nemoč ruskih sovjetov, ki najemajo posojilo, namesto, da bi organizirali delo. Dokazuje pa med drugim tudi to, da energija sovjetskih voditeljev, na katerih vse sloni, pojeva ravno zaradi ogromnega dela, ki ga morajo izvrševati in pa, da imajo za nairazličnejša mesta premalo primernih moč. Ravno zaradi tega je napovedal Ljennin na 11. kongresu na celi črti umik, ki jih je prisilil da morajo sklepati kompromise. Ruska revolucija je svetovnemu proletariatu živ vzgled, da se ne dajo

razmere čez noč preurediti. Zato je treba dolgotrajnega, vztrajnega in sistematičnega dela, tako da je žrtev čim manj in uspeh zagotovljen.

NEZAUPNICA NARODNIM POSLANCEM, PROF. REISNERJU IN DERŽIČU IN NJIH STRANKAM.

Hudo je to, če imajo volilci raznih političnih strank polne roke orožja v obliki obtožb zoper nedelavnost svojih narodnih poslancev. Zadnji se brigajo za vse kaj drugo, kot pa za svoje volilce, katerim so za časa volitev obljubljali zlat dež. Demoni v obliki demokratskih narodno-poslanskih kandidatov, so z vsemi sredstvi, lažjo in nasilstvom uveljavljali svoj politični program, da pridobijo nadvlado nad revnim in izkoriščanim ljudstvom. Narodno-socialistični kandidati se v bistvu niso nič razločevali od demokratskih, ker so po svojem programu prepričevali ljudstvo, da je čist socialist samo oni človek, ki podpira velekapitalizem in militarizem.

Poslanca Reisner in Deržič sta na včerajšnjem shodu nižjih državnih upokojencev dobila enoglasno nezaupnico s priznanjem, da sta vodila svoje volilce samo za nos, dočim nista storila za njih korist popolnoma nič. Obtožbe zoper poslance so bile velike, ker se je protestni shod bavil z delom narodnega poslanca Reisnerja v aferi »Jadranske banke«, za katero je delal s polno paro, da prepriča javnost o čistosti in poštenju demokratske klike, kar je razvidno iz poročila Reisnerjevega v »Jutru« z dne 4. junija pod naslovom »Resnica o Kamenarovičevih razkritjih«, v katerem zatrjuje, da je po dolgem in napornem delu dobival informacije, ekrat pri Kamenaroviču, drugič pri ministru Žerjavu, tretjič pri prof. Brezniku in spet pri Kamenaroviču, samo da reši čast ljudi svojega kova. Za upokojence pa nima časa, da bi storil svojo dolžnost, ker vidi nujnejšo potrebo, štiti velekapital demokratov, potem dolgo nič in spet cel čas za upokojence nič, kar pomeni, da sploh ni delal za one ljudi, ki so mu dali poverjenje, da jih zastopa. Protestni shod je soglasno ugotovil, da je prof. Reisner oče zakona za upokojence in državne uslužbenke, ki odjemlje še ono malo pravice in ugodnosti, katero je izslužena državna raja že imela. Za to delo ne zasluži poslanec Reisner nič drugega, kot da ga odstavijo od njegovega mesta. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je g. Reisner dal odboru društva državnih upokojencev pismeno izjavo, da bo ščitil in zastopal koristi upokojencev, sedaj pa je dokumentiral svoje delo, katero protestni shod najodločnejše obsoja. Na dnevni red tega shoda je prišel dogodek, ki se je odigral na zadnjem protestnem shodu državnih upokojencev v Novem mestu. Tega shoda sta se udeležila poslanca Reisner in Deržič, kis ta skupno z množico protestirala proti nasilstvu vlade zoper državne upokojence v naši državi. Pri tej priložnosti je Reisner izžival Deržiča, kaj je on storil za upokojence. Deržič se je seveda skliceval na Reisnerja, ker je pobral volilne kroglice od upokojencev in je bila njegova dolžnost, skrbeti zanje, kar pa ni izvrševal. Ljubljanski protestni shod je obsodil s tem dejanjem oba poslanca, ker sta oba izvoljena od naroda in bi se morala oba kakor vsi ostali poslanci potegovati brez razlike prepričanja za ubogo ljudstvo, ne pa na račun volilcev izigravati najvažnejša državna vprašanja.

Ljubljanski shod je bil javen in društvo je potom svojega glasila »Upokojenec« nani poklicalo tudi oba poslanca, da se zagovarjata. O enem in drugem ni bilo ne duha ne sluha, pustila sta ljudstvo samemu sebi, naj se reši samo, ker samopomoč je danes najboljša sredstvo, da uveljavi svoje zahteve.

Narodno-socialistični mogotci so pa poslali vendarle svojega pristaša Juvana, da si ogleda obraze zborovalcev, kateri je pa takoj zapustil zborovalni lokal, ker morebiti ni imel dovolj zagovornega materiala, da natarba ljudstvo in zborovalce.

Protestni shod je znova pritisnil pečat sramote demokratom in narodnim socialcem na čelo.

Poslanca Reisner in Deržič dobita gotovo potrdilo nezaupnice, kadarkoli se jima bo to poljubilo pri omenjenem društvu, ker bo to povedalo poslancem po nalogu protestnega shoda resnico v obraz.

V tem poročilu smo navedli korenino ljudskega nezadovoljstva zoper ljudi, ki so se častno zavezali, da bodo delali za dobrobit izkoriščenega in izmozganega sloja. Objavljamo poročilo javnega shoda, na katerega sta bila vabljeni oba, pa se nista čutila niti dolžna, da se ga udeležita.

Dnevne vesti.

Tobačna režija v Sarajevu je izdelala za prileko kraljeve poroke posebne vrste cigaretov. Za Slovenijo določena množina je sedaj dospela in se razdelila na mesto Ljubljano, Maribor in Celje. Cigarete v kartonih po sto kosov veljajo 75 Din, posamezen kos 75 p. Druge količine še dospo in se bodo takoj razdelile tudi na druge zaloge.

»Avtonomista« — zaplenjen. Zadnja, t. j. »Avtonomista« je bila na ukaz pokrajinske uprave zaplenjena. Vzrok zaplenbe nam ni znan.

Pri vseh podružnicah »Državne Borze Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 28. maja do 3. junija 1922 dela 207 moških in 89 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 329 moških in 105 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 271. — Dela iščejo: elektromontarji, strojni in stavbni ključavničarji, čevljarji, valji, peki, strojniki, kurjači, kamnoseki, koniči, krojači, šivilje, pisarn. moči, trgov. sotrudniki, prodajalke, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, kleparji, stavbni in strojni ključavničarji, mizarji, zidarji, kolarji, žagarji, pisarn. moči, šivilje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Ljubljana.

Pozor! Ljubljana-Spodnja Šiška. V ponedeljek 12. t. m. ob pol 20. članski sestanek obeh organizacij v salonu pri »Novem svetu«. — Važno! Udeležba dolžnost. — Krajevni odbor SSJ.

Vsem odbornikom ljubljanske podružnice »Svobode«. Pred tednom dni sklicana seja je sklenila imeti v torek, 13. t. m. medodborna sejo podružnice Vič-Glince, Šiška in Moste. Vsled nastalih zaprek se pa ta seja ne more vršiti 13. t. m., temveč se vrši v petek, 16. t. m. ob 8. zvečer v prostorih centrale v Židovski ulici. — Tajnik.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila danes, v torek, 13. t. m. ob 18. uri v tajništvo. — Predsednik.

»Voznik smrti«. Brezplačna delavska kinopredstava »Voznik smrti« je bila v nedeljo dne 11. t. m. dopolnjevala radi ne pravočasnega došlega filma predstavljena na dne 18. t. m. Vstopnice, ki so jih delavci dobili za prvo predstavo, so se za preloženno predstavo veljavne.

Radi nesnage kaznovana. Ivana Brenčičeva, posestnica, trgovka in gostilničarka v Florjanski ulici, o kateri so pred nedavnim časom

poročali vsi ljubljanski in celo nekateri slovenski ameriški listi, je bila pri deželnem sodišču radi nesnage obsojena na 1000 Din globe.

Rekrutovanje za mesto Ljubljano. Rekrutovanje za mesto Ljubljano se vsled kraljeve poroke prične namesto dne 14. junija, šele 15. junija 1922. Nabornikom, ki so pozvani z pozivnicami za 14. junija 1922 k rekrutovanju, se je zategadelj dne 21. junija 1922 predstaviti rekrutni komisiji. Zunaj Ljubljane stanujoče nabornike naj o tem obvestijo sorodniki.

Poprave v Koleziji. Edno javno kopališče v Koleziji je postalo najino potrebno temeljitih poprav. Treba je nanovo betonirati bazen, urediti iznova čistilno napravo, obnoviti jezo v betonu itd. Dela se že izvršujejo ter bodo do 20. junija 1922 gotova. Dotlej ostane kopališče zaprto.

Ljudska kopel v Kolodvorski ulici se mora radikalno preurediti. Kotli in stroji so potrebni temeljitih poprav. Magistrat bo z deli baje šele v šestih tednih gotov; dotlej se kopel ne more uporabiti.

Novi odbor Gasilnega in reševnega društva v Ljubljani je občin. komisar, gospod ministerjalni direktor dr. Boumil Senekovič v zastopstvu obč. sveta potrdil in bo odbor zaobhujen v ponedeljek ob pol 8. zvečer v dvorani Mestnega doma.

Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani za šolsko leto 1922/23 se bo vršilo 1., 3. in 4. julija t. l. vsakokrat od 9. do 12. dopoldne. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili IV. razred srednje šole, nastavni razred meščanske šole, IV. razred lice ali III. razred meščanske šole. Za te ni sprejemnega izpita. Na podlagi sprejemnega izpita se pa sprejemajo v I. letnik učenici in učenke, ki so dovršili VIII. razred ljudske šole. V II. letnik se sprejemajo učenici in učenke, ki so dovršili I. letnik dvorazredne trgovske šole, ki je državna ali pa ima pravico javnosti. Učenci in učenke naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. — Ravnateljstvo.

Maribor.

Iz mestne plinarne. Svoječasno od mariborskega mestnega sosveta sklenjena preureditev mestne plinarne je dovršena in deluje nova dvoplinna naprava že več tednov. Proizvaja se izključno dvoplin po sistemu prof. Strache in sicer samo iz tuzemskega premoga, kar je bilo po prejšnjih načinih zelo oteženo. Ob enem se proizvodnja plina vrši sedaj z nad polovico manj osebjem ter samo v osmih urah in le z eno četrtino do sedaj porabljene količine premoga. Le radi tega je bilo mogoče da oddaja podjetje plin po najnižji ceni izmed vseh plinaren naše države. Novo dvoplinsko napravo je pozdraviti prav posebno tudi z gospodarskega stališča, ker je neodvisna od dobave tuzemskega premoga in omogoča štediti s premogom. Obenem pa je uporaba cenejšega in boljšega dvoplina pristopna vsem slojem in tudi bolj ekonomična kakor direktna kurjava s premogom. Želeti bi bilo da se modernizira čimprej tudi ljubljanska mestna plinar na način kakor so to že storile plinarne v Mariboru in Celju, ker le s tem je zagotovljena plinski industriji boljša bodočnost.

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM KDZ IN SSJ CELJSKEGA OKROŽJA.

Vabilo.

Vabimo Vas k okrožni konferenci, ki se bo vršila 15. t. m. ob 8. zjutraj na »Zelenem travniku« s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika in tajnika.
2. Mariborska oblastna konferenca.
3. Volitve v srezke in oblastno skupščino.
4. Razno.

Delegat za konferenco volite po § 23. organ. pravilnika, ki se glasi: Vsaka organizacija pa za vsakih 50 članov do za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsaki h50 članov do enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju povprečnega števila članov v zadnjih 3 mesecih. Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Celje, dne 3. junija 1922.

Okrožni odbor SSJ v Celju.

OB DESETLETNICI AŠKERČEVE SMRTI.

V soboto je preteklo deset let, odkar je umrl Anton Aškerc, eden med tistimi, ki začrtavajo svojemu narodu nove smeri in dobe.

Njegovega upliva na kulturno in politično življenje slovenskega naroda od tistega časa, ko je začel krog 90ih let pod psevdonimom »Gorazd« priobčevati svoje pesnitve, pa do nastopa Cankarjeve moderne v začetku novega stoletja, tega upliva danes, ko gledamo nanj z objektivnostjo zgodovine, ne moremo podcenjevati, čeprav na drugi strani ne smemo trditi, da je obsežno v njegovih nazorih vse, kar bi moglo sile našega naroda razmaliti do zadnjih možnosti. Kot umetnik nam je največji predstavnik epske pesnitve; njegove klene ter miselno zelo razvite balade in romance bereš še danes z užitkom, zlasti one iz prvih dob. Takrat so nam pomenile s svojo zvonečo krepkostjo silno reakcijo na solzavo liriko Stritarjevih epigonov in prof. pesnikovanje Stritarja samega. Se bolj pa so uplivala s svojo upornostjo proti kult-polit. zastoju tedanjega rodu, ki je bil ves omejen v obročku srčitega boja med obema malomeščanskima strankama, ki sta takrat dajali pravce javnemu življenju, klerikalne in raztrgane narodnoliberalne. Temu kričavemu mrtvilu ga je hotel Aškerc odtegniti, posebno pa klerikalnemu, in znano je, kako zbadljivo ubijajoče se je postavil v bran proti podtikanju brezverstva in nemoranosti po ranikem Mahničnu, ki je bil pač zmožen, da s svojo strupeno katoliško »filozofijo« ubije slabotnega Gregorčiča, nikar pa ne tako zdravega moža, kakor je bil Aškerc. Nasprotno, slovenski klerikalizem je doživel nesmrtno blamažo, ko je pesnik uvidel, da za svedobnega pošteniaka v klerikalnih vrstah ni prostora, če noče prodati svojega značaja in dela, podvreči se laži in dogmi brezpogojno za kos kruha, in ko je izstopil iz duhovniškega stanu, ga stanu.

V teh bojih je Aškerc dozorel kot politik — kot pesnik pa je začel očitno propadati. Zadnje njegove zbirke so čisto brez umetniške vrednosti, bolj podobne političnim izpovedim v obliki poezije. Žal, da se je mogel v svojem naziranju povzpeti le do nekega revolucionarnega nacionalizma, do širokega, a z vsečloveškega stališča vendar omejenega vseslovanstva in da ni nikoli napravil zadnjega koraka, ki bi ga povedel v vrste takrat nastopivše mlade socialistične, kateri je pripadel že Ivan Cankar in skoro vse, kar je bilo duševnih velikanov med možmi, predstavniki naše nacionalne kulture. Morda je bil temu zastoju kriv boj, ki ga je proti nemu započela ravno Cankarjeva struja, v prvi vrsti iz umetniških a tudi iz načelnih političnih razlogov. Z nekoliko manj impetuznosti bi bil Aškercovi nasprotniki morda dosegli, da bi mož šel dalje tisto pot, ki jo je bil vreden. Bodi, kakor hoče, dejstvo ostane nazadnje le eno: Aškerc, dasi socialno zelo čuteč človek in realisti, preko vseslovske demokracije in preko protikatoliškega svobodomiselstva ni prišel. In drugo dejstvo: Se kot tak je bil nad tedanjim malomeščansko liberalijo, ki je baje zastopala ti dve točki v svojem programu, za sto klaffrov zvišnej tako, da ga še ta ni mogla razumeti. To dokazuje njegova osamelost ob smrti, ko je bilo treba šele velikega zvonjenja z običajnim rodoljubnim zvoncec, da sta se vodilna liberalna buržoazija in leno, malomeščansko občinstvo zagnilo in mrtvemu možu priredila pogreb, kakor ga je zaslužil. In da mu ta buržoazija še danes ni dorasla, dokazujejo najbolj puhli, brezidejni, čisto narodnjakarsko omejeni nekrologi, kakor jih lahko berete te dni v meščanskem časopisju.

UTRINEK.

Ljudje brez ponosa so kakor trstika, ki stoji plava po vodi, pa nima korenin v zemlji. (Rabindranath Tagore).

— Denarni trg. (Zagreb, 10. junija.) Ameriški dolar velja 63 Din, 100 nemških mark 22.50 Din, 100 avstrijskih kron 0.50 Din, italijanska lira 3.53 Din, 100 madžarskih kron 8.10 Din.

— Žitni trg. (Zagreb, 10. junija.) Kilogram pšenice 4—4.12 Din, kg koruze 3.20—3.30 Din, kg ovs 3.12—3.38 Din, kg ječmena 3.25 Din, kg rži 3.20—3.62 Din, kg moke (št. 0) 5.50—6 Din.

Po svetu.

— V kapitalističnem Parizu so blazni morilci na prostih nogah. Prav posebna vrsta zločinov, katere so opazili tekom preteklih par mesecev in tekom katere je postalo več kot dvajset ljudi žrtev morilcev, o katerih je znano, da so bili za daljši ali krajši čas v blaznici, je vzbudil zopet javno pozornost z ozirom na nedoslednost francoskih postav in to v deželi, kjer polaga baje največjo važnost na pravice in prostosti vsakega posameznika. Pretekli teden je

naša policija ženo nekega bogatega zdravnika mrtvo na tleh njene spalnice. Služabnica, ki je bila aretirana kot morilka, je priznala, da je bila dvakrat v umobolnici, iz katere so jo izpustili in da ni mogla premagati svoje želje, umoriti svojo gospodnjo s sekiro. Dva dni pozneje je aretirala policija dva služabnika, ki sta oba dejavila, da ne morete obvladati svoje želje ubiti tega ali onega. Oba ta človeka sta bila v državni umobolnici, iz katere pa sta bila izpuščena, potem ko se je njih sorodnikom posrečilo dokazati oblastim, da njih duševno stanje ne opravičuje njih zadržavanja v umobolnici. Istega dne je nekega tesarja, ki je šel navzdol po bulevaru, noseč težko desko, prišla neodoljiva želja, da spusti to desko na glavo kakega človeka. Nekaj odlični časnikar je postal žrtev te marije ter umrl v ambulanci. Še predno so ga privedli v bolnico. Tesar sam je priznal, da je trpel več let na slaboumnosti, da pa je bil izpuščen iz umobolnice na zahtevo njegovih sorodnikov. Na temelju francoske postave je nemogoče zadržati v umobolnici francoskega državljanca, razven če je v svoji duševni zmedenosti zakrivil kak zločin. Le v takem slučaju morajo oblasti uničiti svobodščine, katere smatra vsak Francoz za svojo revolucionarno dedščino. Če bi skušale oblasti prijeti ter zadržati kakega potencialnega zločinca, bi dvignili takoj velikanski hrup in prišlo bi do parlamentarnih interpelacij ter krika in vika v časopisju glede zatiranja osebnosti svobode. To je utemeljeno v latinskem temperamentu, ki eksplodira vsak trenutek, tudi v najbolj resnih političnih položajih ob vsaki priliki, kadar sledi policija svoji povsem upravičeni želji, da zavaruje mirne ljudi pred nasiljem ter dejanji umobolnih.

— Slepici v Ameriki. Ameriško medicinsko društvo je izdalo statistiko, po kateri je v Ameriki okrog 100.000 slepcev. Izdatki za njih vzdrževanje znašajo letno približno 3 milijone dolarjev.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

V restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani

se sprejmejo za takojšnji nastop:

- 2 natakarja donašalca,
- 2 natakarici donašalki,
- 1 točaj obenem kuhinjski mesar in
- 1 točaj.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
.. BROŠUR ITD. ..

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovu, emailiranje z ognjem in poniklanje.
Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

ZOAZI

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun šte. 10.473.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hiltjerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej. A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64.

Brzjavi: MERAKL, Ljubljana.

Telefon 64.

Emajlni laki.

Pravi firnež.

Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Par izurjenih

kovačev in železostugarjev

sprejme tovarna ZAVORA, Laško. Hrana in stanovanje v tovarni. Plača po dogovoru.

Razpis gradbenih del.

Težaška, zidarska, betonska in umeščevalna dela brez dobave stavbenega materiala pri zgradbi uradnega poslopja. Začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode in Okrajne bolniške blagajne ob Miklošičevi cesti se bodo potom javne konkurence oddala.

Pogoji za oddajo so v pisarni Gradbenega odseka, Kolo-dvorska ulica št. 8, vsak dan od 9. do 12. ure reflektantom na vpogled.

Ponudbe, ki morajo biti zapečatene in na ovitku označene z napisom: „Ponudba za režijska dela“ ter naslovljene na „Gradbeni odsek Začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode in Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani“, je vložiti najkasneje do

19. junija t. l. ob 12. uri.

Na ponudbe vložene po tem roku se ne bo oziralo. Gradbeni odsek ni vezan na najnižjo ponudbo.

V Ljubljani, dne 12. junija 1922.

Gradbeni odsek

Začasne del. zavarovalnice in Okrajne boln. blagajne v Ljubljani.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.